

Broj: 02-05-7331-3/15
Sarajevo, 07.05.2015. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav 4. Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 – Ispravka), Vlada Kantona Sarajevo, na **Sestoj** sjednici održanoj **07.05.2015.** godine, donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o snabdjevenosti Kantona Sarajevo lijekovima i sanitetskim materijalom u 2014. godini sa posebnim osrvtom na implementaciju Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog osiguranja kroz funkcionisanje Mreže farmaceutske djelatnosti- apoteka, sa prijedlogom mjera i aktivnosti.
2. Predlaže se Skupštini Kantona Sarajevo da usvoji Izvještaj o snabdjevenosti Kantona Sarajevo lijekovima i sanitetskim materijalom u 2014. godini sa posebnim osrvtom na implementaciju Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog osiguranja kroz funkcionisanje Mreže farmaceutske djelatnosti- apoteka, sa prijedlogom mjera i aktivnosti.

PREMIJE R

Elmedin Konaković

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo
2. Skupština Kantona Sarajevo
3. Premijer Kantona Sarajevo
4. Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo
5. Evidencija
6. Arhiva

web: <http://vlada.ks.gov.ba>
e-mail: vlada@vlada.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-068, 562-070
Fax: + 387 (0) 33 562-211
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

O B R A Z L O Ž E N J E

Saglasno članu 13. tačka 12. Zakona o zdravstvenoj zaštiti («Službene novine Federacije BiH» broj 46/10, 75/13) utvrđena je društvena briga za zdravlje na nivou kantona okviru koje je ostvarivanje prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, te praćenju provođenja, zaštitu i unaprijedenje tih prava u okviru kojih je snabdijevanje lijekovima i dugih medicinskim sredstvima za zdravstvenu zaštitu stanovništva.

S tim u vezi, u Kantonu Sarajevo se, u primarnom nivou zdravstvene zaštite, kontinuirano prati apotekarska djelatnost odnosno snabdjevenost stanovništva lijekovima i drugim medicinskim sredstvima i redovno izvještava Vlada odnosno Skupština Kantona Sarajevo.

Na osnovu člana 13.tačka b. i člana 18. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br 1/96, 2/96 - Ispravka, 3/96 - Ispravka, 16/97-Amandmani (1-XIII), 14/00 Amandmani XIV-XV), 4/01 (Amandmani XVI-XVIII) i 28/04 Amandmani (XIX-XLII), saglasno članu 13. tačka 12. Zakona o zdravstvenoj zaštiti («Službene novine Federacije BiH» broj 46/10, 75/13), te na osnovu člana 120. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 41/12- Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13 i 47/13), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana _____ godine, povodom razmatranja Izvještaja o snabdjevenosti Kantona Sarajevo lijekovima i sanitetskim materijalom u 2014.godini sa posebnim osvrtom na implementaciju Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog osiguranja kroz funkcionalisanje Mreže farmaceutske djelatnosti-apoteka, sa prijedlogom mjera i aktivnosti, donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

Usvaja se Izvještaj o snabdjevenosti Kantona Sarajevo lijekovima i sanitetskim materijalom u 2014.godini sa posebnim osvrtom na implementaciju Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog osiguranja kroz funkcionalisanje Mreže farmaceutske djelatnosti-apoteka, sa prijedlogom mjera i aktivnosti.

Broj: 01-05-____/15
____/____/2015.godine
SARAJEVO

PREDSJEDAVAJUĆI
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

Sejo Bukva

web:<http://skupstina.ks.gov.ba>
e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-055,
Fax: + 387 (0) 33 33 562-210
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Građanin

I Z V J E Š T A J
O SNABDJEVENOSTI KANTONA SARAJEVO LIJEKOVIMA I SANITETSKIM
MATERIJALOM U 2014. GODINI SA POSEBNIM OSVRTOM NA
IMPLEMENTACIJU LISTE LIJEKOVA KOJI SE PROPISUJU I IZDAJU NA TERET
SREDSTAVA OBAVEZNOG OSIGURANJA KROZ FUNKCIONISANJE MREŽE
FARMACEUTSKE DJELATNOSTI- APOTEKA

1. Uvod

Zakonom o apotekarskoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 40/10) definisano je da je apotekarska djelatnost je dio zdravstvene djelatnosti koja se obavlja na svim nivoima zdravstvene zaštite i koja osigurava

- snabdijevanje stanovništva, zdravstvenih ustanova i zdravstvenih radnika koji obavljaju privatnu praksu lijekovima i medicinskim sredstvima.
- snabdijevanje sa herbalnim lijekovima i herbalnim supstancama, homeopatskim lijekovima, dječjom hranom i dječijom opremom, kao i dijetetskim proizvodima, kozmetičkim i drugim sredstvima za njegu i očuvanje zdravlja,
- izrada i snabdijevanje magistralnim i galenskim lijekovima
- savjetovanje u vezi pravilne primjene lijekova, medicinskih sredstava, herbalnih i homeopatskih lijekova, kozmetičkih i dijetetskih proizvoda u cilju zdravlja i sprečavanje bolesti
- pružanje dodatnih usluga u svrhu provođenja preventivnih mjera za očuvanje i zaštitu zdravlja stanovništva, a koje podrazumijevaju mjerjenja određenih parametara koje pacijenti mogu i samostalno odrediti u postupku samokontrole, pri čemu ove usluge imaju savjetodavni karakter i ne pružaju se u svrhu postavljanja dijagnoze kao što su mjerjenje šećera u krvi, krvnog pritiska, težine i sl.
- analizu propisivanja lijekova i praćenje upotrebe lijekova, praćenje efikasnosti, bezbjednosti i ekonomičnosti terapije u cilju racionalnog propisivanja i upotrebe lijekova

Farmaceutska djelatnost na Kantonu Sarajevo je organizovana kroz primarnu zdravstvenu zaštitu (apoteke); bolnički nivo zdravstvene zaštite (bolničke apoteke, kliničke apoteke) i zavode (službe medicinskog snabdijevanja).

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo, u oblasti farmacije je u toku 2014.godini, u okviru svojih nadležnosti pratilo snabdjevenost Kantona Sarajevo sa lijekovima i medicinskim sredstvima za lijekove koji se finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

2. Organizacija farmaceutske službe u Kantonu Sarajevo u toku 2014. godine

Na području Kantona Sarajevo, farmaceutska djelatnost, odnosno izdavanje lijekova na recept se obezbjedivalo u okviru 161 apoteka – 40 poslovnih jedinica u sastavu JU Apoteke Sarajevo čiji je osnivač Kanton Sarajevo i 121 jedinica privatnog sektora od čega su 42 privatne apoteke, 18 Privatnih zdravstvenih ustanova sa 61 ogrankom. U odnosu na 2013.godinu je došlo do smanjenja ukupnog broja apoteka za jednu apoteku koja je u toku 2014.godine zatvorena.

U okviru Privatnih apoteka na području Općine Novi Grad, u toku 2014.godine je došlo do smanjenja broja Privatnih apoteka za dvije apoteke. Naime, PA Astrum je u toku 2014.godine zatvorena dok je PA Belladona preuzeta od strane PZU Lupriv Ljekarne Mostar.

U okviru JU Apoteke Sarajevo, u toku 2014.godine zatvorena je PJ Vrazova a otvorena je PZU Ljekarna Sv.Vinko Paulski odnosno preuzeta osnivačko vlasnička prava od strane PZU Vita Kiseljak-ogranak broj 4.

U toku 2014.godine, u 7 ogranaka je došlo do promjene osnivačko – vlasničke strukture u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je u toku 2014.godine izdalo 91 rješenje od čega 48 Rješenja se odnosi na upošljavanja ili prestanak rada u privatnim apotekama, odnosno 21 rješenje kojim je izvršena promjena odgovornih lica.

Broj i raspored apoteka na području KS u 2014.godini:

OPŠTINA	PRIVATNE APOTEKE		PZU I OGRANCI		JU APOTEKE SARAJEVO		UKUPNO	
	2013.	2014.	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Centar	13	13	11	12	9	8	33	33
Hadžići	2	2	5	5	1	1	8	8
Iliča	4	4	15	15	2	2	21	21
Ilijaš	0	0	3	3	2	2	5	5
Novi Grad	13	11	19	20	8	8	40	39
Novo Sarajevo	8	8	14	14	10	10	32	32
Stari Grad	2	2	8	8	6	6	16	16
Trnovo	0	0	0	0	1	1	1	1
Vogošća	2	2	2	2	2	2	6	6
UKUPNO:	44	42	77	79	41	40	162	161

Prosječan broj stanovnika po apoteci, prema broju apoteka je 2723,25 stanovnika i kreće se u rasponu od 1795,09 stanovnika na području Općine Centar do 5.126 stanovnika po apoteci na području Općine Ilijaš.

Raspored apoteka prema Općinama Kantona Sarajevo:

Općina	Broj stanovnika*	Broj apoteka na dan 31.12.2014.	Prosječan broj stanovnika po apoteci, prema postojećem stanju
Stari Grad	38.911	16	2431,94
Centar	59.238	33	1795,09
Novo Sarajevo	68.802	32	2150,06
Novi Grad	124.471	39	3191,56
Iliča	71.892	21	3423,43
Hadžići	24.979	8	3122,37
Vogošća	27.816	6	4636
Ilijaš	20.504	4	5126
Trnovo	1830	1	1830
Ukupno:	438.443	161	2723,25

*Preliminarni rezultati Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Web site: <http://www.bhas.ba>

I pored velikog broja apoteka koje posjeduju odobrenje za rad, svakodnevno se u Ministarstvu zdravstva zaprima veliki broj zahtjeva za izdavanje saglasnosti za slobodne lokacije, odnosno otvaranje novih apoteka, posebno od nezaposlenih magistara farmacije kojima je to jedina šansa za zaposlenje.

Podaci o potrebnom broju apoteka za Kanton Sarajevo:

Općina	Broj stanovnika*	Potreban broj apoteka	Prosječni prema potrebnom broju apoteka
Stari Grad	38.911	8	4863,88
Centar	59.238	12	4936,50
Novo Sarajevo	68.802	14	4914,43
Novi Grad	124.471	25	4978,84
Ilijaš	71.892	15	4792,80
Hadžići	24.979	5	4995,80
Vogošća	27.816	6	4636,00
Ilijaš	20.504	4	5126,00
Trnovo	1830	1	1830,00
Ukupno:	438.443	90	4871,59

U toku 2014.godine nisu se određivale slobodne lokacije za otvaranje novih apoteka s obzirom da je prema Pravilniku o bližim uvjetima u pogledu prostora, opreme i kadra, kriterijima za osnivanje i obavljanje apotekarske djelatnosti u svim organizacionim oblicima, kao i načinu i postupku njihove verifikacije („Službene novine FBiH“, br. 44/12, 23/13, 27/14) za Kanton Sarajevo potrebno 90 apoteka a odobrenje za rad posjeduje 161 apoteka.

Zaključno sa 31.12.2014.godine Zavod ima potpisane Ugovore o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Kantona Sarajevo sa 154 apoteke.

I dalje na području Kantona Sarajevo postoje 3 bolničke apotekе – Apoteka Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, Apoteka Opće bolnice „Prim dr Abdulah Nakaš“ i Apoteka Psihijatrijske bolnice Kantona Sarajevo za potrebe pacijenata koji se liječe u ovim zdravstvenim ustanovama.

3. Lista lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo u 2014. godini

Propisi koji determinišu Liste lijekova su:

- Pravilnik o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvodača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova („Službene novine Federacije BiH“, broj 45/13.)
- Odluka o listi lijekova nepohodnih za osiguranje zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 56/13, 74/14).
- Odluka o listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 56/13 i 74/14)

U toku 2014.godine na snazi je bila Odluka o listi lijekova Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 36/13, 37/13 Ispravka, 50/13-Lista A, 51/13-Lista B) te izrađeno Uputstvo za pravilnu primjenu Liste lijekova Kantona Sarajevo kroz uvođenje indikacionih oznaka i indikacija za sigurnu i racionalnu upotrebu lijekova sa A i B liste lijekova („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 3/14)

Na Listi lijekova Kantona Sarajevo se nalazi 260 lijekova u 1322 oblika, jačina i pakovanja.

LISTA	BROJ LIJEKOVA	BROJ OBLIKA,JAČINA I PAKOVANJA
A LISTA	152	951
B LISTA	108	371
UKUPNO	260	1322

Procentualno učešće Zavoda u cijeni lijeka:

LISTA	BROJ LIJEKOVA	BROJ OBLIKA,JAČINA I PAKOVANJA
A lista 100%	152	951
B lista 25 %	46	229
B lista 50%	21	36
B lista 75%	3	6
B lista 100%	38	100
ukupno		

Na Ampularnoj listi lijekova se još uvijek nalazi 74 lijeka sa 96 oblika i jačina koje Zavod finansira u 100% iznosu i nije se mjenjala od 2003.godine.

Magistralna lista lijekova i dalje sadži 24 magistralne proskripcije lijekova sa 42 oblika i pakovanja koje Zavod finansira također u 100% iznosu.

Na Listi lijekova Kantona Sarajevo su zastupljena 63 proizvođača.

10 najzastupljenijih proizvođača A i B liste		
Red broj	Proizvođač	Broj oblika, jačina i pakovanja
1	Zada Pharmaceuticals	108
2	Krka	101
3	Hemofarm	98
4	Bosnalijek	94
5	Pliva	90
6	Farmavita	87
7	Lek	67
8	Alkaloid	61
9	GSK	44
10	Galenika	43

U februaru 2014.godine Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je u cilju pripreme Liste lijekova Kantona Sarajevo zajedno sa Zavodom za informatiku Kantona Sarajevo napravilo web aplikaciju putem koje sva zastupništva i proizvođači lijekova dostavljaju dokumentaciju utvrđenu Pravilnikom čime je priprema Liste olakšana i omogućena brza komunikacija sa nosiocima dozvole za promet lijekova.U 2014.godini u decembru je trebalo izvršiti usklajivanje Liste lijekova Kantona Sarajevo sa izmjenama i dopunama Odluke o listi lijekova nepohodnih za osiguranje zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine i Odluke o listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine.

4. Analiza troškova propisanih i izdatih lijekova na recept u 2014.godini

Ukupan broj recepata propisanih i izdatih na teret sredstava obaveznog osiguranja za 2014. godinu iznosi 4.397.134 od čega je 56.401 recept propisan i izdat za magistralne lijekove. U odnosu na 2013.godinu, došlo je do blagog povećanja broja propisanih i izdatih recepata u iznosu od 267.949 ili 6,10 % recepata.

	2013.godina	2014.godina
Gotovi lijekovi	4.072.232	4.340.733
Magistralni lijekovi	56.953	56.401
Ukupno	4.129.185	4.397.134

Ukupna vrijednost lijekova izdatih na teret sredstava obaveznog osiguranja u 2014.godini iznosi 74.338.268 KM od čega je 9.042.589 KM naknada ugovornim apotekama. U odnosu na 2013.godinu, sredstva su uvećana za ove namjene za 3.847.987 KM ili 5,17 %.

	2013.g	2014.g
Gotovi lijekovi	59.731.076 KM	62.426.015 KM
Magistralni lijekovi	478.295 KM	487.938 KM
Ampularni lijekovi	1.919.723 KM	2.182.197 KM
Lijekovi van liste odobreni po zahtjevima osiguranika	231.825 KM	154.387 KM
Naknada ugovornim apotekama	8.523.043 KM	9.042.589 KM
Ukupno lijekovi	70.883.962 KM	74.338.268 KM

Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo ne raspolaže podatkom za ukupnu vrijednost lijekova u bolničkom nivou zdravstvene zaštite.

a) Lista 30 najpropisivanih lijekova u 2014. godini, prema finansijskom iznosu:

Rd.br.	Naziv lijeka	Iznos KM 2014.
1	LANTUS uložak 100i.j./ml 5x3ml	3.233.152,98
2	NOVOMIX 30 flex pen 100 i.j./ml 5 x 3ml	1.983.485,39
3	LOPRIL H tablete (10+12,5) mg 20 tbl.	1.499.459,98
4	JANUVIA film.obl.tbl. 28x100 mg	1.442.537,04
5	ENAP H tablete (10+25) mg 20 tbl.	1.405.979,68
6	SERETIDE CFC FREE INHALER 25/250 mcg 120 doza	1.400.574,58
7	CONTROLOC tablete 20mg 28tbl.	1.385.151,14
8	NORDITROPIN NORDILET 10mg/1,5ml	1.057.263,62
9	HUMALOG mix 25 kwik pen injekcije 100i.j./1ml 5x3 ml	1.024.216,49

10	LEVEMIR FlexPen injekcije 100i.j./ml 5x3ml	972.811,00
11	BERLITHION kapsule 300 mg 30 kaps.	859.810,70
12	DILATREND tablete 6,25mg 28 tbl.	654.172,83
13	CONTROLOC kaps.40 mg 14 kaps.	621.505,98
14	SIOFOR 850 film tbl. 850mg 60 tbl.	610.192,37
15	Victoza inj. 2x3ml (18mg/3ml) 6 mg	572.435,73
16	AVODART kapsule 0,5 mg 30 kaps.	526.874,05
17	SANDOSTATIN LAR inj.30 mg	511.604,64
18	ZYPREXA obl. tablete 10 mg 28 tbl.	472.976,21
19	SIOFOR 500 film tbl. 500mg 60 tbl.	436.536,12
20	MELOX FORT tablete 15 mg 30 tbl.	436.448,15
21	IRUZID tablete (10+12,5) mg 30 tbl.	428.236,83
22	HUMULIN M3 injekcije 100i.j./ml 5x3ml	427.944,56
23	FOSAVANCE tablete (70+0,07) mg 4 tbl.	426.052,24
24	SINGULAIR tablete 10 mg 28 tbl.	424.491,49
25	AMLODIPIN FARMAVITA tablete 5 mg 30 tbl.	412.906,49
26	GOPTEN kapsule 2mg 28 kaps.	412.640,50
27	RANIBOS film tablete 150mg 20 tbl.	410.672,91
28	XALATAN kapi za oči 50mcg/ml a 2,5ml	393.923,87
29	SERETIDE CFC FREE INHALER 25/125 mcg 120 doza	381.996,70
30	NITROGLICEROL ret. kapsule 2,5 mg 20 kaps.	378.826,29

b) Lista 30 najpropisivanih lijekova u 2014. godini, prema broju recepata:

R.br	Naziv lijeka	Br. rp. 2014
1	ENAP H tablete (10+25) mg 20 tbl.	113.792
2	LOPRIL H tablete (10+12,5) mg 20 tbl.	104.464
3	RANIBOS film tablete 150mg 20 tbl.	80.761
4	LODIX tablete 40mg 10 tbl.	71.251
5	NITROGLICEROL ret. kapsule 2,5 mg 20 kaps.	70.881
6	CONTROLOC tablete 20mg 28tbl.	70.497
7	SIOFOR 850 film tbl. 850mg 60 tbl.	52.131
8	BOSAURIN tablete 5mg 30 tbl.	50.280
9	DILATREND tablete 6,25mg 28 tbl.	49.526
10	LANIBOS tablete 0,25mg 20 tbl.	47.458
11	SIOFOR 500 film tbl. 500mg 60 tbl.	47.197

12	AMLODIPIN FARMAVITA tablete 5 mg 30 tbl.	45.234
13	APAURIN tablete 5 mg 30 tbl.	45.190
14	CORVITOL 50 tablete 50 mg 30 tbl.	44.799
15	LOPRIL tablete 10mg 20 tbl.	35.090
16	ANGINAL tablete 20mg 30 tbl.	34.388
17	ENAP 10 tablete 10 mg 20 tbl.	34.333
18	BERLITHION kapsule 300 mg 30 kaps.	32.603
19	IRUZID tablete (10+12,5) mg 30 tbl.	32.323
20	ENAP 5 tablete 5mg 20 tbl.	32.291
21	LOPRIL tablete 5mg 20 tbl.	31.590
22	KALIJ HLORID tbl.šumeće 500mg 20 tbl.	30.128
23	DALSY sirup 100 mg/ 5ml a 100 ml	29.822
24	DARTELIN tablete 400mg 20 tbl.	28.389
25	AMARYL tablete 2 mg 30 tbl.	26.721
26	CONTROLOC kaps.40 mg 14 kaps.	26.582
27	MELOX FORT tablete 15 mg 30 tbl.	25.388
28	AMLODIL tablete 5 mg 30 tbl.	24.093
29	LANTUS uložak 100i.j./ml 5x3ml	23.787
30	APAURIN tablete 2 mg 30 tbl.	23.784

c) Potrošnja lijekova urađena po DDD dozi za 20 generičkih naziva sa najvećim finansijskim učešćem i dostupnim ATC/DDD indeksom Svjetske zdravstvene organizacije

R.b.	ATC	Generički naziv	DDD/1000 st/dan
1	A10AE04	Inzulin glargin	5,94
2	A02BC02	Pantoprazol	15,53
3	A10AD05	Inzulin aspart	6,23
4	C10AA05	Atorvastatin	19,40
5	C10AA07	Rosuvastatin	10,78
6	J01CR02	Amoksicilin+Klavulanska k.	6,98
7	C07AG02	Karvedilol	2,15
8	A10BA02	Metformin	23,45
9	C08CA01	Amlodipin	36,04
10	C09AA03	Lizinopril	26,67
11	C01DA02	Gliceril trinitrat	16,49
12	A10AD04	Inzulin lispro	3,43
13	R03DC03	Montelukast	2,24

14	H01AC01	Somatropin	0,22
15	A10AE05	Inzulin detemir	1,72
16	C10AA01	Simvastatin	6,89
17	A16AX01	Alfa liponska kiselina	14,63
18	B01AC04	Klopидрогел	2,83
19	A10AD01	Inzulin humani 30/70	3,41
20	C09AA05	Ramipril	2,36

Analiza izdatih lijekova po ATC klasifikaciji u 2014.godini, kao i prethodnih godina, pokazuje da

- najveće učešće pripada lijekovima koji se koriste u bolestima kardiovaskularnog sistema (grupa C) i to 30 %
- na drugom mjestu se nalaze lijekovi za liječenje bolesti gastrointestinalnog sistema i metabolizma (grupa A) sa 28 %
- na trećem mjestu se nalaze lijekovi za liječenje bolesti nervnog sistema (grupa N) sa 10 %
- na četvrtom mjestu su antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu (grupa J) sa 7 %
- na petom mjestu se nalaze lijekovi koji djeluju na respiratori sistem (grupa R) sa 7%

U tabeli su razvrstani po ATC klasifikaciji gotovi lijekovi, magistralni lijekovi i iznos naknade za apoteke u viisni od 1,90 KM po izdatom receptu. Ampulirani lijekovi i pripadajuća naknada za izdavanje, lijekovi odobreni po zahtjevima osiguranika te naknada za dežurstva nisu obuhvaćeni u ukupnom zbiru.

ATC- KLASIFIKACIJA	Iznos/2013	Iznos/2014
A (lijekovi koji djeluju na digestivni trakt i metabolizam)	18.248.869,12	20.257.287,93
B (lijekovi koji djeluju na krv i krvotvorne organe)	1.275.024,07	1.322.384,52
C (lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem)	22.690.779,36	21.042.448,35
D (lijekovi koji djeluju na kožu - dermatologici)	399.248,04	496.842,04
G (lijekovi koji djeluju na urogenitalni sistem)	1.365.660,35	1.828.060,05
H (sistemske hormonalne lijekovi, izuzimajući spolne hormone)	1.972.299,30	2.163.490,56
J (lijekovi za liječenje sistemskih infekcija anti-infektivi)	4.744.614,36	4.874.345,92
L (preparati za liječenje malignih oboljenja)	312.602,79	378.318,64
M (lijekovi koji djeluju na koštano-mišićni sistem)	2.360.245,24	2.069.502,14
N (lijekovi koji djeluju na nervni sistem)	6.416.874,80	7.364.828,56
P (preparati za liječenje infekcija uzrokovanih parazitima)	15.978,52	14.328,41
R (lijekovi koji djeluju na respiratori sistem)	4.594.039,99	5.179.523,18
S (lijekovi koji djeluju na čula)	1.376.699,30	1.354.868,28
Z (ostalo)	2.173.676,59	2.860.232,96
UKUPNO	67.946.611,83	71.206.461,54

d) Zastupljenost farmaceutskih kuća po izdatim receptima

R.br	Proizvođač	Broj Rp		
1	ABBOT	104.974	34	INNOTHERA
2	ACTAVIS GROUP HF.	21.986	35	JADRAN
3	ALKALOID	216.156	36	JANSEN CILLAG
4	ALCON	32.427	37	KRKA
5	ARTSANA-ITALIJA	33.753	38	KWIZDA PHARMA
6	ASPEN HEALTH CARE	1.462	39	LEK
7	ASTRA ZENECA	17.753	40	MAGISTRALNI PREPARATI
8	AZIENDE CHIMICHE	690	41	MEDA
9	BAYER SCHERRING	9.469	42	MEDIS
10	BECTON D.CO	8.572	43	MSD
11	BELUPO	40.096	44	NOBEL
12	BILIM PHARMAC.	39.379	45	NOVARTIS PHARMA
13	BERLIN CHEMIE	219.812	46	NOVONORDISK
14	BOEHRINGER	174	47	NUTRICIA
15	BOSNALIJEK	1.052.649	48	PHARMA SWISS
16	CHIESI PHARM	2.720	49	PHARMAS
17	CLINRES FARMACIJA	21.328	50	PFIZER
18	DESMA GMBH	4.415	51	PLIVA
19	ELI LILLY	28.535	52	POLICHEM SA
20	FALK PHARMA	3.648	53	PRO MED C.S.
21	FARMAL D.D. LUDBERG	24.479	54	RECKITT
22	FARMAVITA	378.810	55	REMEDICA LTD.
23	FERRING SA	585	56	REPLEKFARM
24	GALENIKA	1.598	57	RIEMSER
25	GENERA	647	58	ROMED
26	GENERICON PHARMA	106	59	SANOFI AVENTIS
27	GEROT PHARMA	71	60	TAKEDA
28	GLAXO SMITHKLINE	122.232	61	TECNIMEDE S.
29	GRUNENTHAL GMBH	888	62	TORREX CHISI PHARMA
30	HEMOFARM	147.555	63	UNIMED PHARMA
31	HOFMAN LA ROCHE	27.684	64	ZADA PHARMAC.
32	IBSA	784	65	ZDRAVLJE AD
33	ICN HUNGARY	261	UKUPNO	
				4.397.134

e) Pregled broja recepata realizovanih po apotekama sa ukupnom vrijednošću izdatih lijekova

R.br.	NAZIV APOTEKE	Br. Rp	Iznos KM
1	Apoteka Aedromsko naselje	34.785	514.567,72
2	Apoteka Baščaršija	52.953	835.829,86
3	Apoteka Bosna	31.674	500.325,85
4	Apoteka Breka	46.825	849.260,43
5	Apoteka Buća potok	26.436	422.273,61
6	Apoteka Centar	41.731	636.390,59
7	Apoteka Čengić Vila	28.093	635.679,22
8	Apoteka Dobrinja	31.341	472.695,64
9	Apoteka Grbavica	32.794	565.877,16
10	Apoteka Hadžići	41.376	546.120,72
11	Apoteka Hitna	39.626	544.275,35
12	Apoteka Hrasnica	15.336	221.816,71
13	Apoteka Ilijadža	46.489	672.062,88
14	Apoteka Ilijaš	60.481	923.796,96
15	Apoteka Kobilja glava	22.430	342.824,17
16	Apoteka Koševo	17.090	1.336.851,96
17	Apoteka Koševsko brdo	14.269	239.755,81
18	Apoteka Kovačići	24.860	422.525,12
19	Apoteka Logavina	26.216	430.793,07
20	Apoteka Marijin Dvor	31.080	598.089,14
21	Apoteka Mejtaš	33.944	856.508,43
22	Apoteka Novi Grad	42.815	608.907,38
23	Apoteka Novo Sarajevo	46.732	754.371,13
24	Apoteka Otoka	24.236	359.509,24
25	Apoteka Pofalići gornji	66.064	988.413,08
26	Apoteka Pofalići 2	18.466	292.377,03
27	Apoteka Pozorište	10.143	166.163,18
28	Apoteka Rajlovac	25.312	339.385,25
29	Apoteka Robot Hrasno	5.407	85.076,58
30	Apoteka Saraj Polje	121.700	1.779.109,71
31	Apoteka Sedrenik	20.973	334.526,56
32	Apoteka Skenderija	20.361	1.386.920,93

R.br.	NAZIV APOTEKE	Br. Rp	Iznos KM
33	Apoteka Srednje	22.624	322.497,69
34	Apoteka Stari Grad	34.378	557.032,99
35	Apoteka Švrakino	74.448	1.069.379,04
36	Apoteka Trnovo	13.939	171.497,71
37	Apoteka Velešići	22.199	447.472,69
38	Apoteka Vogošća	97.221	1.577.746,26
39	Apoteka Vratnik	32.153	552.412,07
40	Apoteka Importane	2.521	40.684,00
41	Apoteka Vrazova ogrank Centar	32.804	496.132,67
UKUPNO JU APOTEKE SARAJEVO		1.434.325	24.897.935,59
42	Apoteka Al Hana1	16.888	253.585,45
43	Apoteka Al Hana 2	21.146	314.589,23
44	Apoteka Al Hana 3	114.499	1.622.836,18
45	Apoteka Al Hana Baščaršija	40.351	651.388,95
46	Apoteka Al Hana Sokolović kolonija	26.394	415.087,00
47	Apoteka Al Hana Hrasnica	4.537	62.079,04
48	Apoteka Al Hana Bojnik	14.720	207.568,99
UKUPNO APOTEKA AL HANA		238.535	3.527.134,84
49	Apoteka Delfin	63.849	1.058.997,14
50	Apoteka Delfin Centrala	140.672	2.235.230,74
UKUPNO PZU APOTEKA DELFIN		204.521	3.294.227,88
51	Apoteka Eurofarm BBI	10.297	170.458,73
52	Apoteka Eurofarm Cent But. cesta	11.612	173.803,84
53	Apoteka Eurofarm Markale	10.189	168.099,00
54	Apoteka Eurofarm Merkator	9.244	153.680,95
55	Apoteka Eurofarm Alipašino polje	15.799	235.639,81
56	Apoteka Eurofarm Hrasnica	45.163	621.355,62
UKUPNO PZU APOTEKA EUROFARM		102.304	1.523.037,95
57	Apoteka Ibo&Co	37.388	569.253,05
58	Apoteka Ibo&Co Patriotske lig.	15.135	241.069,56
UKUPNO PZU APOTEKA IBO&CO		52.523	810.322,61
59	Apoteka Leko internacioAlipaš.pol.	3.906	47.787,47
60	Apoteka Leko internacionalCentar	3.363	39.986,77
61	Apoteka Leko internacCentrala	4.036	51.987,66

R.br.	NAZIV APOTEKE	Br. Rp	Iznos KM
62	Apoteka Leko Širokača	11.835	150.528,25
63	Apoteka Leko Velešići	15.540	224.874,91
	UKUPNO PZU APOTEKA LEKO	38.680	515.165,06
64	Apoteka Lupriv ogranačak 10	34.694	530.163,90
65	Apoteka Luppriv ogranačak 11	14.485	233.801,25
66	Apoteka Luppriv ogranačak 14	13.789	198.880,82
67	Apoteka Luppriv ogranačak 15	74.893	1.221.474,11
68	Apoteka Luppriv ogranačak 16	16.415	230.701,89
69	Apoteka Luppriv ogranačak 17	91.576	1.441.195,05
	UKUPNO PZU APOTEKA LUPRIV	245.852	3.856.217,02
70	Apoteka Oaza zdravlja Dobrinja	10.400	143.235,33
71	Apoteka Oaza zdravlja Iličići	43.219	581.354,77
72	Apoteka Oaza zdravlja Alipašin most	32.186	456.759,64
73	Apoteka Oaza zdravlja Otoka	14.933	299.757,69
74	Apoteka Oaza zdravlja Pazarić	11.117	152.946,07
75	Apoteka Oaza zdravlja Hadžići	8.273	105.589,92
76	Apoteka Oaza zdravlja Podlugovi	39.835	602.400,98
77	Apoteka Oaza zdravlja Skenderija	13.660	204.026,44
78	Apoteka Oaza zdravlja Vogošća	77.340	1.244.510,27
79	Apoteka Oaza zdravlja Bihaćka	71.757	1.113.149,38
80	Apoteka Oaza zdravlja Dobrinja 2	33.658	473.554,16
	UKUPNO PZU APOTEKE OAZA ZDRAVLJA	356.378	5.377.284,65
81	Apoteka Pharmamed Baščaršija	29.518	493.920,51
82	Apoteka Pharmamed Hadžići	9.737	135.152,25
83	Apoteka Pharmame Drvenija ogr.2	8.225	129.943,08
84	Apoteka Pharmamed Sarajevo 1	11.981	160.509,00
	UKUPNO PZU APOTEKA PHARMAMED	59.461	919.524,84
85	Apoteka Remedia	37.298	513.314,64
86	Apoteka Remedia Kranjčevićeva	10.815	213.373,65
87	Apoteka Remedia 3	6.996	117.918,65
	UKUPNO PZU APOTEKA REMEDIA	55.109	844.606,94
88	Apoteka Gral	11.612	183.004,70
89	Apoteka Gral Dobrinja V	7.598	118.716,35
90	Apoteka Gral Dobrinja 1	12.600	184.865,09

R.br.	NAZIV APOTEKE	Br. Rp	Iznos KM
91	Apoteka Gral Dobrinja 2	58.505	873.851,50
	UKUPNO PZU APOTEKA GRAL	90.315	1.360.437,64
92	Apoteka Unalijek 4	14.504	218.823,60
93	Apoteka Unalijek 5	24.743	340.884,22
	UKUPNO PZU APOTEKA UNALIJEK	39.247	559.707,82
94	Apoteka Viva 7	89.386	1.359.836,84
95	Apoteka Viva 7 ogranačak 1	23.223	378.657,75
	UKUPNO PZU APOTEKA VIVA 7	112.609	1.738.494,59
96	Apoteka Dina	60.230	1.504.908,11
97	Apoteka Dina 1	72.020	1.100.443,08
98	Apoteka Dina 2	36.547	516.027,71
	UKUPNO PZU APOTEKE DINA	168.797	3.121.378,90
99	Apoteka Magistrat	26.368	385.117,39
100	Apoteka Farmes	25.609	381.700,58
101	Apoteka Butmir	42.275	576.358,66
	UKUPNO PZU APOTEKA MAGISTRAT	94.252	1.343.176,63
102	Apoteka Femily	29.758	445.323,90
103	Apoteka Femily plus	37.268	562.578,43
104	Apoteka Femily pharm ogranačak 1	6.801	112.557,23
	UKUPNO PZU APOTEKE FEMILY PHARM	73.827	1.120.459,56
105	Apoteka Alipašin most	23.235	395.494,33
106	Apoteka Anis	21.897	299.548,36
107	Apoteka Altea	9.800	156.489,21
108	Apoteka Belladona	88	1.034,08
109	Apoteka Čelebić	74.701	1.263.034,10
110	Apoteka Eurofarm Pharm Bugojno	2.895	32.422,34
111	Apoteka Ikanović	20.034	327.001,02
112	Apoteka Lamella	17.761	579.105,79
113	Apoteka Lotus	13.990	211.484,08
114	Apoteka Medikaliz	12.044	170.010,90
115	Apoteka Medisan	15.519	249.218,72
116	Apoteka My Medico	8.272	136.666,61
117	Apoteka Pharmasan	10.447	161.697,99
118	Apoteka Lužani	10.270	150.286,43

R.br.	NAZIV APOTEKE	Br. Rp	Iznos KM
119	Apoteka Otoka A2	31.781	474.546,61
120	Apoteka Lužani A	2.658	36.037,53
121	Apoteka Revita	12.881	216.618,46
122	Apoteka Selen	36.255	494.676,17
123	Apoteka Semperviva	35.951	616.122,05
124	Apoteka Shoping	12.738	204.402,46
125	Apoteka Stup	36.100	572.618,89
126	Apoteka Stup II	28.879	392.401,84
127	Apoteka Tara	10.580	175.304,37
128	Apoteka Vedam	39.705	630.384,19
129	Apoteka Vedypharm	18.806	286.990,96
130	Apoteka Višnjik	12.020	205.377,42
131	Apoteka Vita	29.952	445.406,38
132	Apoteka Vitapharm	24.531	387.386,92
133	Apoteka Zdravlje	50.173	798.796,14
134	Apoteka Naša apoteka	22.861	325.102,19
135	Apoteka Tarčin	38.232	499.609,32
136	Apoteka Verdant 1	60.350	962.160,01
137	Apoteka Verdant	22.253	341.672,89
138	Apoteka San Di	15.688	245.185,59
139	Apoteka Dija San	12.523	186.099,80
140	Apoteka Zambak	40.226	619.103,48
141	Apoteka Bardakčije	46.839	765.229,74
142	Apoteka Mima	24.510	374.098,01
143	Apoteka Vraca	14.004	227.622,40
144	Apoteka Estherpharm	8.481	106.518,63
145	Apoteka Astrum	106	1.364,23
146	Apoteka Galenus	8.812	158.187,58
147	Apoteka Galepharm	21.743	380.409,91
148	Apoteka Al Tawil	37.610	604.131,63
149	Apoteka Pharmacentar	17.017	307.610,27
150	Apoteka Zeni-ljek Podlugovi	7.797	115.227,64
151	Apoteka Zeni-ljek Vogošća	3.227	48.139,16
152	Apoteka Zeni-ljek Grbavica	2.745	39.906,68

R.br.	NAZIV APOTEKE	Br. Rp	Iznos KM
153	Apoteka Eurofarm Nedžarići	856	11.747,36
154	Apoteka Lupriv ogranačak 8	556	7.658,15
UKUPNO OSTALE PRIVATNE APOTEKE		1.030.399	16.397.349,02

5. Deficitarni lijekovi u 2014. godini i razlozi deficitarnosti

Glavni razlog deficitarnosti lijekova je nemogućnost pojedinih proizvođača da prometuju lijekove po cijenama koje je utvrdilo Federalno ministarstvo zdravstva a preuzete Odlukom o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo.

Radi se o sljedećim lijekovima:

- Karbamazepin 400 mg -Tegretol CR, proizvođača Pliva Hrvatska
- Deksametazon tbl. 10 x 0,5 mg - Dexamethason Krka proizvođača Krka

Analizirajući potrošnju lijekova u 2014. godini uočeno je da za pojedine lijekove nema evidentirane potrošnje, a mogući razlog su propisivačke navike ljekara.

1. Kontrola propisivanja i izdavanja lijekova

U Zavodu se vrši kontrola svakog realizovanog recepta u skladu sa Pravilnikom o uvjetima za propisivanje i izдавanje lijekova u prometu na malo («Službene novine Federacije BiH», br. 42/11 i 64/11).

Kontrolom realizovanih recepata uočen je niz nepravilnosti koje su u suprotnosti sa pojedinim članovima Pravilnika i Odluke o Listi lijekova, i to:

- a) nije izvršena provjera statusa zdravstvenog osiguranja
- b) nepravilno i nečitko napisani recepti
- c) propisivanje recepata bez označenog dana propisivanja
- d) propisivanje recepata bez šifre ljekara (bar kod)
- e) izdavanje lijekova bez potpisa farmaceuta
- f) propisivanje veće količine lijeka od potrebne
- g) preveliko propisivanje lijekova – polipragmazija po jednom osiguraniku
- h) propisivanje potrebne količine lijeka za mjesec dana na više recepata
- i) realizovanje recepata bez preporuke specijaliste određene grane medicine

Uvođenje elektronskog recepta koje je započelo u 2014. godini smanjiti će greške u propisivanju i izdavanju lijekova na recept osiguranicima Kantona Sarajevo.

U članu 10. pomenutog Pravilnika definije se tzv „ponovljivi“ recept kojim ovlašteni doktor može propisati lijek za liječenje hroničnih bolesti za najviše 90 dana trajanja terapije. Međutim, nakon uvođenja ovog tipa recepta 2011. godine, u 2014. godini je uočen trend sve slabijeg korištenja tzv „ponovljivog“ recepta. U 2014. godini realizovano je 44.482 ponovljivih recepata, za 958 recepata manje u odnosu na 2013. godinu kada je realizovano 45.440 ponovljivih recepata.

Najčešće greške uočene kontrolom ponovljivih recepata su:

- a) neispravno numerisanje ponovljivog recepta
- b) različiti datumi propisivanja lijekova

Zavod je u 2014. godini, s ciljem racionalizacije potrošnje sa ljekarima propisivačima održavani kontakti s ciljem upozoravanja na uočene nepravilnosti u propisivačkoj praksi, te izdata pismena upozorenja ljekarima sa zahtjevima za davanjem pojašnjjenja.

Izvršena on-site kontrola ugovornih apoteka, i ugovornim apotekama su osporavani recepti koji su izdati mimo zakonskih propisa.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA SA PRIJEDLOGOM MJERA I AKTIVNOSTI

Opšti stav je da je Kanton Sarajevo dobro snabdjeven sa lijekovima uzimajući u obzir assortiman i broj lijekova koji se finansiraju iz sredstava obaveznog osiguranja i dostupnosti apotekarske djelatnosti, odnosno broja apoteka koje izdaju lijekove na recept. Potrebno je istaći da osigurana lica Kantona Sarajevo, u odnosu na osiguranike svih drugih kantona sa područja Federacije BiH, imaju najveći obim prava po ovom osnovu.

Donošenjem Pravilnika o praćenju potrošnje lijekova od strane Federalnog ministarstva zdravstva („Službene novine FBiH“, broj 98/14) koji je stupio na snagu 11.12.2014.godine stvoreni su preduslovi da se praćenje potrošnje vrši za sve lijekove a ne samo za lijekove koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog osiguranja, te ispoštovati i odredbe Zakona o evidencijama u oblasti zdravstva. Uzimajući u obzir utvrđene rokove i obavezu izvještavanja apoteka i specijalizovanih prodavnica medicinskih sredstava na istovjetan način, pristupilo se izradi web aplikacije pomoću koje će se dostavljati izvještaji i vršiti obračun potrošnje lijekova prema utvrđenoj Metodologiji Svjetske zdravstvene organizacije. Uvođenje praćenja potrošnje putem ATC/DDD uspostavljen od strane Svjetske zdravstvene organizacije i koji je prihvacen u svim zemljama će omogućiti adekvatno poređenje i sa zemljama u okruženju.

Takoder, praćenjem ukupne potrošnje lijekova i analizom dobivenih podataka moguće je planirati izradu preventivnih programa za najčešća oboljenja.

Povezivanjem apoteka u cijeloviti zdravstveni informacijski sistem, uvođenjem e-recepta te evidentiranjem izdatih lijekova u elektronskom zdravstvenom kartonu, steciće se potpuni uvid u medikaciju pacijenta, sagledati i istrajanost pacijenata u terapiji, pratiti sinergističke i antagonističke interakcije te pratiti medikacijske greške. Kvalitetan informacioni sistem će otkloniti i brojne nepravilnosti u propisivanju recepata, navedene u ovom izvještaju, omogućiti ljekarima vrijeme za razgovor sa pacijentima i istovremeno skratiti vrijeme koje ljekar provodi u administrativnim radnjama u propisivanju recepata. Takoder, omogućit će i stalnu saradnju i razmjenu informacija svih sudionika u lancu prometa lijeka, posebno propisivača i izdavača terapije, odnosno Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo i inspekcijskih organa može osigurati poboljšanje kvaliteta usluga i racionalizacije potrošnje.

Edukacija stanovništva o pravilnoj upotrebi lijekova kroz savjetovanje pacijenata od strane ljekara i farmaceuta će doprinijeti racionalnom korištenju lijekova čime će se omogućiti kvalitetnija usluga za stanovništvo Kantona Sarajevo, a time i poštivanju Zakona o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata.

IZVOD IZ ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Član 13. tačka 12.

vezdjanak 28.3.2010.

SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BiH

Broj 46 - Stranica 73

- nju zdravstvenu osiguranju pri nekom drugom članu u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju;
- 15) zdravstvenu zaštitu vjerskih službenika i vjerskim zajednicama;
- 16) zdravstvenu zaštitu osoba romske nacionalnosti koja zbog tradicionalnog načina života nemaju stalno prebivalište, odnosno boravište u Federaciji.

Središta putnečka za finansiranje zdravstvene zaštite iz stava 2. ovog člana ostvaruju se iz prihoda prikupljenih na osnovu pristupa za zdravstveno osiguranje, središta budžeta kantona u skladu sa mogućnostima kantonalnog budžeta u kalendarskoj odini, iz učešća korisnika zdravstvene zaštite u pokriju dijela ili kupnih troškova zdravstvene zaštite, kao i iz drugih izvora na skloni i pod uvjetima određenim zakonom.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, finansiranje zdravstvene zaštite predviđene tuč. 5., 6., 7. i 16. stava 2. ovog člana, u dijelu u koji se odnosi na obaveze Federacije, finansira se iz federalnog udžeta u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, kao i propisima o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina.

Finansiranje zdravstvene zaštite iz tačke 15. stav 2. ovog člana obavlja se u skladu sa posebnim zakonom o slobodi vjere i ravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini.

Obim, sadržaj i način ostvarivanja zdravstvene zaštite iz stava 1. ovog člana odlukom utvrđuje Vlada Federacije BiH na sjednici federalnog ministra.

Vlada Federacije BiH dužna je obavijestiti Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlament Federacije BiH) u roku od 15 dana od dana donošenja odluke iz stava 6. ovog člana.

Društvena briga za zdravstvo na nivou kantona i općine

Član 13.

Društvena briga za zdravstvo na nivou kantona obuhvata mјere za osiguranje i provođenje zdravstvene zaštite od interesa za radane na području kantona i to:

- 1) donošenje zakona i podzakonskih akata iz nadležnosti kantona;
- 2) uređenje i vođenje zdravstvene politike i provođenje reforme iz oblasti zdravstva od interesa za područje kantona;
- 3) praćenje zdravstvenog stanja stanovništva i rada zdravstvenih ustanova na području kantona, kao i sticanje o provođenju utvrđenih prioriteta u zdravstvenoj zaštiti;
- 4) donošenje strateškog plana zdravstvene zaštite za područje kantona;
- 5) stvaranje uvjeta za pristupačnost i ujednačenost korištenja primarne i sekundarne zdravstvene zaštite na području kantona;
- 6) uspostavljanje sistema poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvene zaštite;
- 7) osiguranje poljoprivredne njage za neizbjegljivo bolesne, odnosno umiruće u sanatoriju sa ustanovama iz oblasti socijalne zaštite, karitativnim i drugim udruženjima i pojedincima;
- 8) planiranje i ostvarivanje kantonalnog programa za očuvanje i zaštitu zdravlja od zagadene životne okoline što je prouzrokovano ličnim i opasnim materijalima u zraku, vodi i zemljištu, odlaganjem otpadnih materija, opasnih hemikalija, izvorima ionizirajućih i neionizirajućih zračenja, bukotin i vibracijama na svojoj teritoriji, kao i vršnjem sistematskih ispitivanja životnih namirnica, predmeta opće upotrebe, mineralnih voda za piće, vode za piće i drugih voda koje služe za proizvodnju i preradu životnih namirnica i sanitarno-higijenske i rekreativne potrebe radi utvrđivanja njihove zdravstvene i higijenske ispravnosti i propisanog kvaliteta od interesa za kanton u skladu sa programom mјera koje donosi vlada kantona na sjednici kantonalnog ministra i kantonalnog ministra nadležnog za zaštitu okoliša;
- 9) provođenje epidemiološke, zdravstveno-statističke, socijalno-medicinske i zdravstveno-ekološke djelatnosti.

ic unapređenje zdravlja i prevenciju bolesti na području kantona;

- 10) provođenje mјera zaštite stanovništva od zaraznih bolesti iz svoje nadležnosti u skladu sa propisima o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti;
- 11) sprečavanje pojavc ovisnosti i lijčenje s ciljem suzbijanja težih posljedica po zdravlje ovisnika;
- 12) ostvarivanje prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, te praćenje provođenja, zaštiti i unapređenje tih prava;
- 13) organizaciju i rad metropolitanske službe;
- 14) saradnju sa humanitarnim i stručnim organizacijama, savezima, komorama i udruženjima na poslovima razvoja zdravstvene zaštite na svom području.

Kanton osigurava sredstva za vršenje osnivačkih prava nad zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač, a koji obuhvata investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova - prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti u skladu sa planom i programom mјera zdravstvene zaštite za područje kantona koji utvrđuje vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra.

Odluku o mjerilima za osiguranje elemenata standarda za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje, te informatizacija zdravstvene djelatnosti iz stava 2. ovog člana, koja će biti osnova za planiranje potpora iz kantonalnog budžeta, jednom godišnje donosi vlada kantona, uz usaglašen prijedlog kantonalnog ministra i kantonalnog ministra finansija.

Kanton osigurava sredstva za ostvarivanje društvene brige za zdravlje iz stava 1. ovog člana u budžetu kantona u skladu sa zakonom.

Kanton može donijeti posebne programe zdravstvene zaštite za pojedine kategorije stanovništva, odnosno vrste bolesti koje su specifične za kanton, a za koje nije donijet poseban program zdravstvene zaštite na federalnom nivou u skladu sa svojim mogućnostima, te utvrditi cijene tih pojedinačnih usluga, odnosno programa.

Član 14.

Društvena briga za zdravstvo na nivou općine obuhvata ocjenjivanje rada zdravstvenih ustanova i kvaliteta zdravstvenih usluga, kao i osiguranje finansijskih sredstava za unapređenje njihovog rada i kvaliteta zdravstvenih usluga u skladu sa potrebama stanovništva i mogućnostima jedinice lokalne samouprave u skladu sa posebnim zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji.

Društvena briga iz stava 1. ovog člana ostvaruje se osnivanjem zdravstvenog savjeta na nivou općine koji planira i evaluira provođenje zdravstvene zaštite na području jedinice lokalne samouprave, daje mišljenje na planove i programe zdravstvene zaštite za područje lokalne samouprave, predlaže mјere za poboljšanje dostupnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite, prati povrede prava pacijenata i poduzima mјere za unapređenje tih prava na svom području, te obavlja druge poslove i zadatke u skladu sa propisima o pravima, obavezma i odgovornostima pacijenata.

Broj članova zdravstvenog savjeta određuje se statutom općine.

U radu savjeta iz stava 2. ovog člana učestvuju, po pravilu, predstavnici i jedinice lokalne samouprave, pacijenata, mladih, komora iz oblasti zdravstva, stručnih udruženja, udruženja za zaštitu prava pacijenata, sindikata, zdravstvenih ustanova odnosno privatnih praksi, crvenog križa sa područja jedinice lokalne samouprave.

Društvena briga za zdravstvo na nivou poslodavca

Član 15.

Mјere specifične zdravstvene zaštite koje mora osigurati poslodavac s ciljem stvaranja uvjeta za zaštitu zdravlja uposlenika na radnom mjestu i poticanja zdravstveno odgovornog ponašanja usmjerene su na provođenje: